

Konkurs historyczny pt.

**„Historia mojej małej Ojczyzny.
Wspomnienia o żołnierzach
SZP-ZWZ-AK Inspektoratu Zamość
oraz ich powojenne losy.”**

Jakub Litwińczuk

kl. VII „a”

Szkoła Podstawowa w Tarnawatce

„CHWAŁA BOHATEROM”

Kpt. Zenon Jachymek

Pseudonim: Sławek, Waldemar, Wallenrod,
Wiktor, Zygmunt Nowosad

Zenon Jachymek urodził się 10 grudnia 1912 r. w Komarowie, w rodzinie chłopskiej. Jego rodzicami byli Jan Jachymek i Katarzyna z domu Wysłocka. Pochodził z rodziny włościańsko-kupieckiej. Ojciec jego posiadał dość duże gospodarstwo rolne, w którym jednak sam bezpośrednio nie pracował. Jan Jachymek zajmował się skupem oraz dystrybucją trzody chlewnej. Posiadał koncesję na eksport do Austrii i Czechosłowacji. Jednocześnie zaopatrywał zakłady mięsne we Lwowie. Był członkiem Zarządu Kupców Polskich. Ta rodzina miała ukorzenione tradycje katolickie oraz patriotyczne. Zenon był im wierny do końca życia. Przykładał dużą wagę do wykształcenia, uczęszczał do Gimnazjum w Tomaszowie Lubelskim, gdzie w 1933 roku otrzymał świadectwo dojrzałości.

Uczniowska drużyna piłki nożnej (rok szkolny 1922/1923). Źródło: „Kronika Państwowego Gimnazjum...”, t. I, s. 57

z prawdziwego klubu miały tylko nazwę, ponieważ były to praktycznie klasy gimnazjalne, które tworzyły klub [...]. Tomaszowska młodzież mecze rozgrywała na boiskach określonych jako: boisko na Brygadzie, Siwej Dolinie, Dolinie Piłsudskiego (być może chodzi o ten sam plac gry). Wiele spotkań rozgrywano pod szyldem uczniowskich klubów sportowych, takich jak: »Znicz«, »Burza«, »Świt«, które z czasem połączyły się i przybrały nazwę Thomasovia. Wychowankami »Burzy« byli m.in. Stanisław Kudlicki, Antoni Wojtkowiak, **Zenon Jachymek**, Cezary Mikliński, Czesław Kurkiewicz, Tadeusz Krotki, Stanisław Kleszczyński, Waclaw Dyląg, Jan Czop, Adam Gąsowski, Jerzy Jezierski, Stanisław Szkałuba, Marian Ostrowski, Marian Milczarek, Adam Wyczółkowski, Tadeusz Ostrowski, Mikołaj Płochow, Mors Wysłowski, Zbigniew Kaptur, Aleksy Rudź, Jankiel Kac, Dawid i Szeja Elgensztejn, Stanisław Curyło, Abracham Zeberman, bracia Rejsowie, Jan Kałuża, Marian Zuchowski”²¹.

Przebieg meczy relacjonowano na łamach „Ziemi Tomaszowskiej”: „Niedziela 15/X 1922 godzina 3 po południu Thomasovia I – Harcerski Klub Sportowy 1:0. Zaraz na początku zaczyna Thomasovia atak na bramkę Harcerzy. W środku pierwszej połowy pierwszy i ostatni gol dla Thomasovii strzelił Floryan. Odtąd ataki Thomasovii stają się coraz częst-

²¹ M. Tereszczuk, Z. Śledź, *op. cit.*, s. 17.

Drużyna Tomasovii (lata dwudzieste/trzydzieste), w której składzie grali m.in. uczniowie gimnazjum: Czop, Marian Piwkowski (lub Jerzy Piwkowski), Czesław Kurkiewicz, Zenon Jachymek, Januszko, Tadeusz Krotki, Aleksy Piróg, Ludwik Prus, Antoni Wojtkowiak, Cezary Mikliński, Stanisław Kudlicki, prof. Adam Pawlikowski. Źródło: Izba Pamięci w I Liceum Ogólnokształcącym im. Bartosza Głowackiego w Tomaszowie Lubelskim

Po maturze rozpoczął studia weterynaryjne na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, które kontynuował po odbyciu służby wojskowej w latach 1935-36 w ramach Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy III Batalionie 9 pp Leg. w Tomaszowie Lubelskim. Jako dowódca plutonu w randze podporucznika brał udział w kampanii wrześniowej, walcząc m.in. pod Iłżą i Starachowicami. Unikając niewoli, po zakończeniu kampanii wrześniowej, wrócił do rodzinnego Komarowa i natychmiast podjął działalność konspiracyjną.

Dowódca Inspektoratu Zamość AK-DSZ kpt. Marian Gołębiowski „Irka” (piąty od lewej) w otoczeniu oficerów Obwodu Tomaszów Lubelski. Od lewej stoją: por. Marian Warda „Polakowski” (dowódca V Rejonu), por. Zenon Jachymek „Wiktor” (dowódca VII Rejonu), por. Stanisław Książek „Rota” (dowódca obwodu), wiosna 1945

Od lewej: K. Kostecki ps. „Kostek”, Z. Jachymek ps. „Wiktor”,
W. Kopeć ps. „Ligota” w czasie odprawy

Podczas okupacji niemieckiej już od jesieni 1939 był współorganizatorem zrębów SZP/ZWZ na terenie Komarowa. Początkowo jako zastępca dowódcy, potem jako dowódca placówki ZWZ Komarów.

4.0. SEKCJE SZTURMOWE A NASTĘPNIIE PLUTONY OBWODU ZWZ TOMASZÓW

Porucznik Zenon Jachymek „Sławek”, „Wiktor” od wiosny 1940 r. pełnił funkcję zastępcy komendanta placówki SZP-ZWZ Komarów, przy której organizował grupę zbrojną. Takie grupy-drużyny istniały od początku 1940 r. w większości powstających placówek SZP-ZWZ w obwodzie tomaszowskim.

Sekcje szturmowe obwodu zostały podzielone nad dwie grupy: „Wschód” i „Zachód”.

Dowódca oddziału szturmowego obwodu ZWZ Tomaszów por. Zenon Jachymek „Sławek”, III 1941 – XII 1942, od listopada 1941 r. został mianowany oficerem dywersji bojowej obwodu ZWZ Tomaszów.

Sekcje szturmowe „Wschód” – dca Tadeusz Romańczuk „Muryna”

1. Sekcja szturmowa Majdan Górny – dca Stanisław Pisarczyk „Malik”
2. Sekcja szturmowa Jarczów – dca Stanisław Kołodziej „Sowa”, zca „Julian”
3. Sekcja szturmowa Łaszczów-miasto – dca Jan Cios „Sztacheta”
4. Sekcja szturmowa Łaszczów-teren – dca Jan Kozaczyński „Bekas” (Czarny Jasio)
5. Sekcja szturmowa Tyszowce – dca Antoni Pieprzowski, zca Bronisław Bojarski „Czarny”
6. Sekcja szturmowa Telatyn – dca Stanisław Kosoń „Gryf”
7. Sekcja szturmowa Poturzyn – dca Jan Leonowicz „Burta”
8. Sekcja szturmowa Pukarzew – dca Aleksander Wronka „Zagłoba”
9. Sekcja szturmowa Cukrownia Wożuczyn – dca Czesław Brzezicki „Orzeł”

⁵ Następnymi aresztowanymi byli burmistrz Jan Franczak i dyrektor gimnazjum Wiktor Józwiakowski.

Na przełomie 1940/1941 został mianowany dowódcą oddziałów szturmowych i dywersji bojowej w obwodzie tomaszowskim ZWZ. Dowodził w wielu akcjach i walkach z Niemcami i UPA. W grudniu 1942 jako jeden z pierwszych uderzył na zasiedlone przez kolonistów niemieckich osadę Komarów, wieś Komarów i Wolice Śniatycką. 1 stycznia 1943 roku uczestniczył w bitwie w lesie Sielec. Po zaciętej walce z oddziałem udał się do Podhorzec, gdzie został serdecznie powitany przez miejscową ludność. W dniach 10-12 luty 1943 roku dowodził akcją w Wożuczynie, podczas której dokonano likwidacji konfidentów gestapo. 27 lutego 1943 roku dowodził akcją w Poturzynie, w której miał za zadanie zlikwidować komendanta posterunku policji ukraińskiej. 4 marca tegoż samego roku dowodził w starciu z nasiedleńcami w Pawłówce. W marcu 1943 roku został mianowany na komendanta Rejonu VII w Obwodzie Armii Krajowej Tomaszów Lubelski oraz kierował akcją uwolnienia z gestapo w Zamościu żony komendanta obwodu AK w Tomaszowie Lubelskim, Alicji Szczepankiewicz i jej syna. Akcja miała miejsce w Wielki Piątek i zakończyła się sukcesem. 5 października 1943 roku dowodził akcją w Tomaszowie Lubelskim podczas, której dokonano rekwizycji niemieckich magazynów płaszczy gumowych. 11 listopada doszło do starcia z bandami UPA pacyfikującymi okolice Narola oraz 11 listopada tego roku awansowany na porucznika rezerwy piechoty. Wiosną 1944 był pomysłodawcą i dowódcą tzw. **odcinków przeciwukraińskich**, które skoncentrowały zasadnicze siły obwodu w celu walki z oddziałami UPA.

Wiosną 1944 r. w celu walki z ukraińskimi oddziałami rejonu VII AK Komarów – Tyszowce zaczęli zagrażać ukraińscy nacjonaliści, przede wszystkim z Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA), na rozkaz Komendy Obwodu AK Tomaszów Lubelski wydzielono z poszczególnych kompanii po plutonie żołnierzy z pełnym wyposażeniem w długą broń oraz amunicję, w tym w broń maszynową. Dowództwo nad wymierzonym w nacjonalistów ukraińskich Odcinkiem Wschodnim objął, pochodzący z Komarowa, por. Zenon Jachymek „Wiktor”. Pluton ten, broniący m.in. Tyszowiec, liczył 125 osób, którymi bezpośrednio w akcji dowodził Bronisław Bochenek „Granit”. Ta formacja zbrojna składała się z ochotników pochodzących przede wszystkim z następujących miejscowości: Tyszowce, Podbór, Zubowice, Soból, Czartowiec, Czartowczyk, Komarów, Janówka oraz Siemierz. Do kadry dowódczej kompanii należeli:

- plut. Władysław Karpiński „Wir” z Komarowa
- kpr. Stanisław Obachowicz „Ważny” z Janówki
- kpr. Aleksander Mysłakowski „Jutrzenka” z Janówki
- plut. Mieczysław Jachymek „Kasza” z Komarowa
- kpr. Antoni Dziubiński z Komarowa
- kpr. Antoni Sioma „Skowronek” z Czartowczyka²⁴.

Kompania, w której uczestniczyli również żołnierze z Gminy Tyszowce, została skierowana na przełomie lutego i marca 1944 r. w okolice Hubinka, Kolonii Podlodów i Żernik. AK była tam wspomagana przez przybyły z okolic Tomaszowa Lubelskiego oddział Batalionów Chłopskich (BCh). Ponadto w Hubinku koło Ulhówka stacjonował miejscowy pluton AK. Wspólne działania AK i BCh polegały głównie na ewakuowaniu miejscowej ludności z miejsc szczególnie zagrożonych przez nacjonalistów ukraińskich. Bronisław Bochenek „Granit” bezpośrednio dowodził zjednoczonymi formacjami partyzanckimi przez trzy tygodnie, po czym 3 IV 1944 r. wraz z kompanią został wycofany na odpoczynek do Sobola. W trakcie pobytu w okolicach Hubinka, kompania „Granita” uczestniczyła w odparciu ataku nacjonalistów ukraińskich na tą wieś w dniu 3 III 1944 r.²⁵

²³ Cyt. za: Jan Gleń „Nurt”, *Relacja z przebiegu działalności w Organizacji Podziemnej Polski Walczącej*, Materiały przekazane Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie przez Zygmunta Mańkowskiego i Ireneusza Cabana.

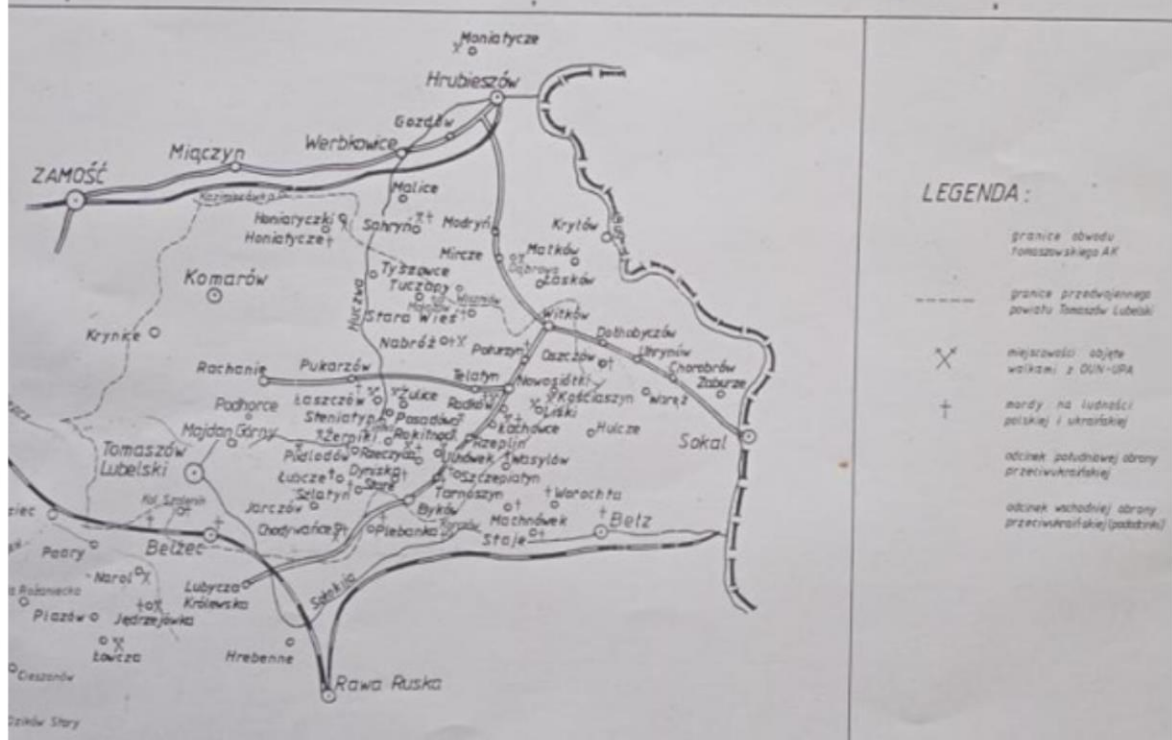
²⁴ *Relacja Bronisława Bochenka „Granita”*, Materiały przekazane Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie przez Zygmunta Mańkowskiego i Ireneusza Cabana.

²⁵ Tamże.

Kpt. „Wiktor” i ppor. „Reneta” z „Drużyną Wschodnią” (pluton)

tereny tomaszowskiego obwodu ZWZ-AK objęte walkami z OUN-UPA, w latach 1943-44

Partyzanci szykujący się do akcji pod Saharyniem

W dniu 19 października oddział ODB pod dowództwem Stefana Kwaśniewskiego „Wiktor” dokonał udanej akcji na posterunek policji ukraińskiej w Mienianach⁷.

Stosunkowo szybko po zdradzieckiej napaści policjantów ukraińskich na Grotthusa, o czym w rozdziale o terrorze niemiecko-ukraińskim, tj. dnia 27 lutego 1944 r. oddział specjalny pod dowództwem Wojciecha Sarzyńskiego „Żbika” dokonał udanego zamachu na policjantów z Grabowca. Jednocześnie zlikwidowano wszystkich ukraińskich policjantów w tej gminie. Był to początek tzw. Rzeczypospolitej Grabowieckiej⁸.

Jedną z twierdz ukraińskich był Sahryń. Wywiad ustalił, że stąd szły rozkazy napadów na Polaków, stąd pochodzili mordercy. Postanowiono zlikwidować tę siedzibę faszystów. Akcję zakrojono szerzej i do współdziałania zaproszono oddział ODB z powiatu tomaszowskiego, pod dowództwem Zenona Jachymka „Wiktor” oraz batalion BCh pod dowództwem Basaja „Rysia”. Była to więc akcja dwu „Wiktorów”: „Wiktor” hrubieszowskiego (Stefana Kwaśniewskiego) i „Wiktor” tomaszowskiego (Zenona Jachymka). W dniu 9 marca 1944 r. zaatakowano na szerokim froncie. Atak na Sahryń prowadził Zenon Jachymek, na Prehoryte i Szychowice Stefan Kwaśniewski. W Sahryniu otoczonym ze wszystkich stron doszło do walki wręcz. Niestety w ogniu walki zginęły kobiety i dzieci⁹.

Do likwidacji drugiej twierdzy ukraińskich nacjonalistów Bereścia przystąpiono w dniu 16 marca 1944 r. W akcji wzięło udział około 700 partyzantów z oddziałów „Ciąga”, „Ryszarda” z Kazimierówki, „Czarnego” i „Maryński” z Rejonu Grabowiec i „Bisa” z Rejonu Zawalów. Dowództwo objął Józef Śmiech „Ciąg”.

10 marca 1944 dowodził polskimi oddziałami partyzanckimi, którzy zlikwidowali kolonistów ukraińskich osiedlonych i uzbrojonych przez Niemców w miejsce wysiedlonych przymusowo Polaków. W Sahryniu był też niemiecki posterunek i punkt werbunkowy dla Ukraińców do zbrodniczej SS Gallizien.

2 czerwca 1944 dowodził wielką akcją przeciwko UPA pod Dąbrową, Rzeczą i Ułhówkiem. Po wejściu Armii Czerwonej na teren obwodu był poszukiwany usilnie przez NKWD i UB. Ukrywał się na posterunkach milicji, których załogi składały się wówczas z dużej części z byłych żołnierzy AK i BCh.

2 VI 1944 r. był dniem ciężkich walk z UPA na terenie Inspektoratu Rejonowego AK „Zamość”. Jednym z miejsc bitewnych była Dąbrowa. Tamtejsze wydarzenia były związane z operacją przeprowadzoną w południowo-wschodnich rejonach pow. tomaszowskiego i wymierzoną w UPA. Celem AK były garnizony nacjonalistów ukraińskich, rozlokowane przede wszystkim w Rzeczy, Ułhówku oraz Starej Wsi. Tylko dla przeprowadzenia tej czerwcowej akcji zostało wyznaczonych 9 zgrupowań partyzanckich AK, które łącznie liczyły 1200 żołnierzy (7 zgrupowań miało charakter uderzeniowy, a 2 osłonowy). Pierwsze zgrupowanie uderzeniowe działało pod dowództwem komendanta Placówki AK Tyszowce Mariana pilarskiego „Groma”, a w skład tej formacji wchodziła wówczas 21 Kompania „Tyszowiecka”, a także oddziały z terenów Obwodu AK Zamość i Obwodu AK Hrubieszów dowodzona przez ppor. Józefa Kaczorka „Wiklina” oraz kompania dowodzona przez Sergiusza Konopę „Czarusia”. Całą operacją pod Dąbrową dowodził por. Zenon Jachymek „Wiktor”. Głównym celem tego bojowego przedsięwzięcia było wyparcie sił UPA z przedpola Tyszowiec, jak również oczyszczenie z sił nacjonalistów ukraińskich lasów w okolicach Turkowic, Lipowca i Dąbrowy koło Mirza. 2 VI 1944 r. w godzinach porannych zgrupowanie AK dowodzone przez Mariana Pilarskiego „Groma” zdobyło las koło Starej Wsi. Następnie, przed rozpoczęciem akcji, w kierunku Dąbrowy został wysłany w celach zwiadowczych tyszowiecki pluton Bronisława Bojarskiego „Czarnego”, wspomagany przez oddział Jana Ochmana „Kozaka”. Wysłane z celach zwiadowczych jednostki AK natknęły się na skraju Starej Wsi na oddział SS „Galizien”, który wkrótce został wsparty przez formację Wehrmachtu³⁶. Uczestnik bitwy Kazimierz Jużak „Wania” tak wspomina ten moment: „Na skraju lasu od strony Starej Wsi zorganizowano odpoczynek. Następnie obeszliliśmy wieś Borsuki i weszliśmy w las Wiśniowiecki docierając do wsi Dąbrowa od strony północnej. Nasza szpica na skraju lasu zaobserwowała trzech wartowników z karabinem maszynowym. Nasi strzelali, ale niewypały spowodowały, że nas odkryli i byli tak zaskoczeni, że nie oddali strzału – zostawili skrzynkę z amunicją i uciekli w zboże. Należy zaznaczyć, że tego dnia była gęsta mgła i tym samym słaba widoczność, a akcja została rozpoczęta około godziny 4-tej rano.

³² Przebieg bitwy oddziału „Czarnego” pod Dąbrową 2 czerwca 1944 r. Relacja Kazimierza Jużaka „Wani” z oddziału „Czarnego”, Materiały przekazane Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie przez Zygmunta Mańkowskiego i Ireneusza Cabana.

³³ I. Caban, dz. cyt., s. 106.

³⁴ Przebieg...

³⁵ Tamże.

³⁶ I. Caban, dz. cyt., s. 67-68.

Dowódca ODB Obw. Tomaszów Lub. AK "Wiktor" ze swoimi żołnierzami (oparty o drzewo).
Lipiec 1944r.

Po rozwiązaniu w styczniu 1945 AK nadal brał czynny udział w konspiracji antykomunistycznej - Ruchu Oporu Armii Krajowej. W maju 1945 został przeniesiony do Obwodu Hrubieszów DSZ/WiN, gdzie od czerwca do grudnia 1945 pełnił funkcję zastępcy komendanta obwodu. Awansowany rozkazem Nr 319 z 1 czerwca 1945 Delegata DSZ na Kraj do stopnia kapitana rezerwy. Podczas okupacji Zenon Jachymek został odznaczony, orderem Virtuti Militari, Krzyżem Walecznych i Srebrnym Krzyżem.

Order Virtuti Militari

Krzyż Walecznych

Srebrny Krzyż

W grudniu 1945 zorganizował kanał przerzutowy do Szwecji dla "spalonych" członków organizacji. Od końca 1945 przebywał osobiście w Szwecji, skąd powrócił do kraju w maju 1946. Posługiwał się "legalną" legitymacją pracownika MBP w Sopocie wystawioną na nazwisko Zygmunt Nowosad.

Wtedy nastąpiła katastrofa –został nieoczekiwanie wydany UB przez żonę jednego z kolegów. Zatrzymany przez funkcjonariusza UB, 21 września 1946 we wsi Kosowo pow. Świecie. Więziony początkowo w areszcie PUBP Świecie, potem WUBP Bydgoszcz, skąd został przewieziony do więzienia WUBP w Lublinie. Aresztowany przez WPR Lublin, przeszedł ciężkie śledztwo. Wyrokiem WSR Lublin z dnia 23 września 1947 (syg. akt Sr 857/47) został skazany na trzykrotną karę śmierci oraz utratę praw na zawsze. Na podstawie amnestii z 22 lutego 1947 karę śmierci zamieniono mu na karę 15 lat więzienia, był więziony na Zamku Lubelskim i w CWK we Wronkach. Kiedy w więzieniu we Wronkach zachorował na tyfus, zaprowadzono go i umieszczono w izolatce, gdzie znajdowała się kupka zmierzwionej i wilgotnej słomy. Tam go wrzucili na pół żywego, życząc mu od drzwi: „zdychaj s... synu”. Bity i katowany był do tego stopnia, że wyglądał jak jeden wielki siniak. W więzieniu we Wronkach otrzymał kategorię więźnia oznakowaną literą „A ”z gwiazdką. Miało to oznaczać typ więźnia, który nie jest przeznaczony do wyjścia, niezależnie od wysokości wyroku.

Postanowieniem Sadu Wojewódzkiego w Lublinie z 20 czerwca 1956 na podstawie amnestii z 27 kwietnia 1956 zmniejszono mu karę do lat 10 i zarządzono natychmiastowe zwolnienie z więzienia. 23 sierpnia 1956to nastąpiło i 1958 roku Zenon wyjechał do Wrocławia, gdzie ożenił się z dawną mieszkanką Komarowa - Zofią Zaleską. Małżeństwo Zenona Jachymka z Zofią Zaleską okazało się nietrwałe i po dwóch lat rozwiedli się. Doczekał się tylko jednego syna Wojciecha. Żona wyjechała do Jaworzna, on zaś pozostał we Wrocławiu. Renta inwalidzka bez uprawnień kombatanckich wystarczyła mu tylko na skromne utrzymanie i opłacenie alimentów. Mimo kłopotów finansowych i trudnych warunków cały czas wspierał i troszczył się o syna. We Wrocławiu poddał się kilku poważnym operacjom i długiemu leczeniu. Na wiosnę oraz latem wracał do Komarowa, aby spotykać się z przyjaciółmi i cieszyć się wiejską przyrodą, a jesienią powracał do Wrocławia. Tam również zmarł 6 marca 1986. Ciało „Wiktora” przywieziono do Komarowa 12 marca 1986 roku do rodzinnego domu. 13 maja 1986 r. Liczbę uczestników pogrzebu oszacowano na ponad 3000 osób. W pogrzebie wzięło udział wielu księży z różnych parafii, Rektor Seminarium Duchownego w Lublinie ks. prof. Mieczysław Brzozowski, wygłosił piękną i wzruszającą homilię pożegnalną.

Pogrzeb w Komarowie

Relacja świadka zdarzeń 187

Uroczystości pogrzebowe śp. Z. Jachymka ps. „Wiktor”

Pochowany na cmentarzu parafialnym w Komarowie w grobie rodzinnym.

W dniu 9 września 1993 wyrokiem SW w Lublinie został zrehabilitowany.

Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Lublinie		Kwestionariusz nr: Lu /WSR/0049 wypełnił: Sławomir Poleszak znak akt: Sr 857/47		
INDEKS REPRESJONOWANYCH W PRL Z POWODÓW POLITYCZNYCH KWESTIONARIUSZ OSOBY REPRESJONOWANEJ				
1. Nazwisko		2. Imiona		
JACHYMEK		Zenon		
3. Nazwisko rodowe		4. Imię ojca	5. Imię matki	
_____		Jan	Katarzyna	
6. Data urodzenia		7. Miejsce urodzenia		
9 XII 1912		KOMAROWO, pow. TOMASZÓW LUBELSKI		
8. Narodowość		9. Wykształcenie		
polska		wyższe		
10. Pseudonimy i inne używane nazwiska				
„Wiktor”, „Wallenrod”				
11. Przyczyna represji				
<i>Opis czynu</i>		<i>Symb. powodu</i>	<i>Uwagi</i>	
„(...) od wyzwolenia Państwa Polskiego do 21 września 1946 r. na terenie Polski brał udział w nielegalnych organizacjach AK i WiN usiłujących przemocą zmienić ustrój Państwa Polskiego, występując pod s. „Wiktor”, „Wallenrod” (...) od wyzwolenia Państwa Polskiego do początku listopada 1945 r. na terenie woj. lubelskiego bez zezwolenia przechowywał pistolet TT wraz z 30-ma nabojami (...) w dniu 26 października 1944 r. w Wozuczynie, gm. Rachanie, pow. Tomaszów Lubelski wraz z podległą mu grupą AK dopuścił się gwałtownego zamachu na funkcjonariusza PUBP w Tomaszowie – Gomułkę Władysława, który został zabity oraz zabrano mu automat PPSza i umundurowanie (...) w nocy z 10 na 11 marca 1945 r. w Wozuczynie, gm. Rachanie, pow. Tomaszów Lubelski działając wspólnie z innymi członkami nielegalnej organizacji AK będącymi pod jego rozkazem używając przemocy zabrał w celu przywłaszczenia 948.80 kg cukru, 46.314 zł i różnego rodzaju worki, serwety oraz pasy skórzane na szkodę cukrowni Wyzuczyn (...) od wyzwolenia Państwa Polskiego do 21 września 1946 r. na terenie Państwa Polskiego używał za autentyczne podrobionych dokumentów tożsamości na nazwisko Nowosad Zygmunt (...).”		11	Do czerwca 1945 Komendant Rejonu VII w Obwodzie AK-DSZ Tomaszów Lubelski.	1V
		12	Od czerwca 1945 zastępca komendanta Obwodu AK-DSZ Hrubieszów.	2
		14		
		19		
		17	W grudniu 1945 przedostał się do Szwecji, skąd powrócił do kraju w maju 1946.	3
			4	
		<i>Symb. org.</i>	<i>Nazwa organizacji</i>	5
		WiN	Wolność i Niezawisłość	
12. Sposób represjonowania		13. Data i miejsce zatrzymania		
KW, PM		21 IX 1946, KOSOWO, pow. ŚWIECIE		

14. Osoby represjonujące		
zatrzymanie: ----- rewizja: ROGALSKI Stefan – PUBP Świecie, przesił: CICHOCKI Maksymilian – PUBP Świecie, CHYŻEWSKI Jerzy – WUBP Bydgoszcz, KOSMAŁA Wacław – WUBP Bydgoszcz, KASPEREK Tadeusz – WUBP Lublin, FELDMAN Józef – WPR Lublin, post. o pociągn. do odpow.: KASPEREK Tadeusz – WUBP Lublin, KASPEREK Tadeusz – WUBP Lublin, sporz. akt oskarżenia: KASPEREK Tadeusz – WUBP Lublin, zatw. akt osk.: -----		post. o tymcz. areszt.: ----- dowódca plutonu egzekucyjnego: -----
15. Data represji	16. Miejsce represji	
23 IX 1947	LUBLIN	
17. Instytucja represjonująca		18. Znak akt
WSR Lublin		Sr 857/47
19. Przewodniczący składu sędziowskiego	20. Pozostali sędziowie / asesory / ławnicy	
WIERCIOCH Ryszard	KAMEL Konrad (I); KULIGOWSKI Tadeusz (I)	
21. Oskarżyciel	22. obrońca	
PATKIEWICZ Edward	KOBUSIEWICZ Stefan	
23. Wyrok w pierwszej instancji		
Kara 15 lat więzienia, utrata praw na zawsze, przepadek mienia (Kara częściowa – kara śmierci zamieniona na podstawie amnestii z 22 II 1947 na karę 15 lat więzienia).		
24. Późniejsze zmiany kary i podstawa zwolnienia		25. Data zwolnienia
Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Lublinie z 20 VI 1956 na podstawie amnestii z 27 IV 1956 zmniejszono karę do 10 lat więzienia i zarządzono natychmiastowe zwolnienie z więzienia.		23 VIII 1956
		26. Data śmierci

		27. Miejsce śmierci

28. Przyczyna śmierci	29. Miejsce pochówku	30. Data rehabilitacji lub unieważn. wyroku
_____	_____	9 IX 1993
31. Źródło informacji		32. Uwagi
Archiwum Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Oddział w Lublinie sygn. 21/5.		W stopniu podporucznika WP brał udział wojnie obronnej 1939. Za działalność konspiracyjną odznaczony Krzyżem Virtutti Militari, Krzyżem Walecznych i Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami.

Dla upamiętnienia zasług Zenona Jachymka, rada miasta w Tomaszowie Lubelskim jedną z ulic nazwała jego imieniem. Oto dokument potwierdzający wolę mieszkańców miasta

U C H W A Ł A Nr XI)70)91
Rady Miejskiej
w Tomaszowie Lubelskim
z dnia 22 lutego 1991 r

w sprawie zmiany nazw niektórych ulic w Tomaszowie Lubelskim.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 16 , poz. 95 , Nr 34 , poz. 199 , Nr 43 , poz. 253 , Nr 89 , poz. 518) - Rada Miejska uchwała , co następuje :

§ 1

Zmienia się nazwy ulic :

1. Armii Czerwonej na Józefa Piłsudskiego
2. 1-go Maja na Lwowską
3. Władysława Gomułki na Pogodną
4. Ludwika Czugały na Wilhelma Szczepankiewicza "Drugaka"
5. Porucznika Jana Kędry na Mydlarską
6. Juliana Marchlewskiego na Królewską
7. Wincentego Umera na Sybiraków
8. Pawła Findera na Ofiar Egiptu
9. Róży Luksemburg na Sanitariuszek Polskich
10. Halgorzaty Fornalskiej i Osiedle XX- Lechia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na Generała Władysława Andersa
11. Manifestu Lipcowego na Ignacego Paderewskiego
12. Marceliego Nowotki na Niepedległości
13. Przedowników Pracy na Antoniego Wojtkowiaka
14. Związku Młodzieży Polskiej na Szarych Szeregów
15. Bolesława Bieruta na Generała Józefa Hallera
16. Generała Karola Świerczewskiego (ulica i osiedle) na Papieża Jana Pawła II
17. 22-go Lipca na Generała Leopolda Okulickiego
18. Mariana Buczka na Doktora Józefa Rybickiego

19. Hanki Sawickiej na Feliksa Zawadzkiego
20. Janka Krasickiego na Jana Minora
21. Franciszka Zubrzyckiego na Krzysztofa Kamila Baczyńskiego
22. Gwardii Ludowej na Zenona Jachymka "Wiktora"
23. Jurijsa Gagarina na Księdza Ignacego Skorupki
24. Marcina Kasprzaka na Legionów Polskich
25. Ludwika Waryńskiego na Melchiora Wańkiewicza
26. Krajowej Rady Narodowej na Generała Tadeusza "Bora" Komerowskiego

§ 2

Nadaje się placowi wewnątrz ulicy Rynek nazwę Plac Konstytucji 3 Maja.

§ 3

Wykonanie uchwały zleca się Zarządowi Miasta.

§ 4

Uchwała podlega ogłoszeniu przez rozplakatowanie odwieszceń i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej

mgr inż. Tadeusz Wagner

W ostatnim czasie do Rady Miasta Tomaszowa Lubelskiego złożono wniosek w sprawie likwidacji nazwy ulicy Zenona Jachymka. Ihor Isajew, znany dotąd z wielu kontrowersyjnych działań i wypowiedzi (wytoczył słynny proces Pani Lucynie Kulińskiej, bojownicze o kresową prawdę) rozpropagował w mediach oświadczenie Ogólnopolskiego Ruchu Obywateli RP, w którym czytamy:

„Honorowanie w przestrzeni publicznej osób odpowiedzialnych za przestępstwa na ukraińskiej ludności w miastach, położonych przy przejściach granicznych z Ukrainą, uderza w godność ludzi pogranicza, przede wszystkim obywateli RP pochodzenia ukraińskiego, a także w rozwój dobrosąsiedzkich relacji Polski z Ukrainą”.

Radni Tomaszowa Lubelskiego stwierdzili, że imię “Wiktor” nie znajduje się na liście nazw ulic, które w ocenie IPN podlegają ustawie o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego. Powołano się również na fakt, że śledztwo w sprawie wydarzeń w Sahryniu zostało umorzone. W taki sam sposób o decyzji radnych informował portal tomaszowiak.net. Burmistrz Tomaszowa Lubelskiego Wojciech Żukowski podkreślał na sesji, że dla mieszkańców Tomaszowa Lubelskiego „Wiktor” Jachymek będąc oficerem ZWZ AK był żołnierzem polskiego podziemia, bohaterem, który bronił obywateli polskich, ZWŁASZCZA PRZED NAPADAMI BAND UPA.

Wyniki głosowania jawnego z dnia 11 kwietnia 2025 w sprawie: rozpatrzenia wniosku w sprawie zmiany nazwy ulicy Zenona Jachymka „Wiktor” w Tomaszowie Lubelskim

12	ZA
0	PRZECIW
0	WSTRZYMUJ...
0	BRAK GŁOSU
3	NIEOBECNI

Lista imienna

Buczarek Dorota	Brodowski Janusz	Chlewicka Marzenna Małgorzata
Galant Leszek Marek	Kleczyński Leszek Stanisław	Kroposki Ryszard Marian
Kapuś Patryk Paweł	Kula Monika Ewa	Pankul Dawid
Szczępaniak Jolanta Leokadia	Delfini Grzegorz Karol	Żurawka Katarzyna
Karszał Sebastian Fabian	Kucicka Barbara Marzenna	Wiśniewski Beata Inna

Aktualny temat: Rozpatrzenie wniosku w sprawie zmiany nazwy ulicy Zenona Jachymka „Wiktor” w Tomaszowie Lubelskim

13 41 Rada Miasta Tomaszów Lubelski Sesja w dniu 11 kwietnia 2025

Mieszkańcy Tomaszowa Lubelskiego i okolic byli zbulwersowani wnioskiem, ale odetchnęli z ulgą po wynikach głosowania.

Jako młody człowiek myślę, że patriotyzm jest najważniejszą cechą u ludzi. To on buduje naszą tożsamość, łączy społeczeństwo i uczy odpowiedzialności za kraj, w którym żyjemy. W dobie globalizacji i szybkich zmian warto pamiętać, kim jesteśmy i skąd pochodzimy. Moim zdaniem bez patriotyzmu trudno mówić o prawdziwym zaangażowaniu w życie społeczne i narodowe.

Po pierwsze, patriotyzm pomaga zrozumieć własną tożsamość. Znajomość historii, kultury i tradycji sprawia, że człowiek wie, kim jest i co go ukształtowało. Młody patriota to

ktoś, kto nie tylko zna dzieje swojego kraju, ale także rozumie ich znaczenie. Dzięki temu nie zatracamy się w masowej, jednolitej kulturze, ale pielęgnujemy unikalne wartości.

Po drugie, patriotyzm uczy odpowiedzialności za wspólnotę. Osoba kochająca swój kraj dba o niego – nie tylko słowami, ale także czynami. Może to być aktywność społeczna, udział w wyborach, wolontariat czy troska o środowisko. Takie postawy pokazują, że patriotyzm nie jest przestarzałym pojęciem, lecz bardzo aktualną i praktyczną wartością.

Po trzecie, patriotyzm daje ludziom siłę i jedność w trudnych chwilach. W historii Polski wielokrotnie pokazywaliśmy, że miłość do ojczyzny może przewycięzać strach i podziały. Powstania narodowe, Solidarność, pomoc uchodźcom – to wszystko przykłady, gdzie patriotyzm prowadził do dobra wspólnego. Bez tej cechy społeczeństwo byłoby słabsze i bardziej rozbite.

Podsumowując, uważam, że patriotyzm to najważniejsza cecha u ludzi. Dzięki niemu jesteśmy świadomi swojej tożsamości, potrafimy współdziałać i budować lepszą przyszłość. Młode pokolenie powinno nie tylko szanować ojczyznę, ale też aktywnie włączać się w jej rozwój i poznawać historię.

Bibliografia:

1. KONSPIRACJA ZWZ/AK NA TERENIE TYSZOWIEC W LATACH 1939-1945 Albert Walendowski
2. Zenon Jachymek "Związek Walki Zbrojnej, Armia Krajowa w obwodzie Tomaszów Lubelski" pod red. Ireneusza Cabana Waław Jaroszyński, Bolesław Kłębukowski, Eugeniusz Tokarczuk
3. ŁUNY NAD HUCZWĄ I BUGIEM Walki oddziałów AK i BCh w Obwodzie Hrubieszowskim w latach 1939-1944
4. ARMIA KRAJOWA NA ZAMOJSZYŻNIE TOM 1 Jerzy Józwiakowski
5. ARMIA KRAJOWA NA ZAMOJSZYŻNIE TOM 2 Jerzy Józwiakowski
6. DZIENNIK Z LAT OKUPACJI ZAMOJSZCZYŻNY Zygmunt Klukowski
7. HISTORIA OP 9 Jan Turkowski
8. <https://www.ivrozbiorpolski.pl/index.php?page=jachymek>
9. <https://www.tysol.pl/a139385-ukrainiec-domagal-sie-zmiany-nazwy-ulicy-w-tomaszowie-lubelskim>
10. <https://www.facebook.com/photo/?fbid=933508035638850&set=d41d8cd9>
11. https://scontent-waw2-1.xx.fbcdn.net/v/t39.30808-6/488576498_961873159469004_491566154639196243_n.jpg?_nc_cat=107&ccb=1-7&_nc_sid=127cfc&_nc_ohc=OcKfIzXMKe0Q7kNvwEQEaE1&_nc_oc=Adm-8XdIy3qdNrIvKWB7Mkt5g_YHxBEaMpNeHhbtTDpOVJR9iodbDADqkz1r-a9DzNI&_nc_zt=23&_nc_ht=scontent-waw2-1.xx&_nc_gid=10-Kq4x_Z4FLtUQYjxeBWA&oh=00_AfIBYdhVZkEUuAl00kLC6FuHRrDJVg4gJOGF7V6R2w1buQ&oe=68329479